

EKOSETTI

OPAS EKOLOGISESTI
KESTÄVÄMPÄÄN
AUDIOVISUAALISEEN
TUOTANTOON

SISÄLLYSLUETTELO

JOHDANTO: KERTAKÄYTTÖKULTTUURISTA KESTÄVÄÄN TOIMINTAAN	3
ENNAKKOSUUNNITTELUN MERKITYKSESTÄ	4
TUOTANNON JOHTO	4
KESTÄVÄ TUOTANTO LIIKETOIMINTANA	5
SISÄLTÖ JA KÄSIKIRJOITUS	5
KUINKA MOTIVAIN JA MOTIVOIDUN?	6
EKOKOORDINAATTORI	6
TOIMISTO	7
TOIMISTON HANKINNAT	8
JÄTEHUOLTO	8
ENERGIANKÄYTTÖ	9
KUVAUSLOKAATIO	10
STUDIO	10
MATKUSTAMINEN JA LOGISTIikka	11
KANSAINVÄLISET KUVAUKSET	12
MAJOITUS	12
TEKNIikka	13
VALO	13
KUVA	14
ÄÄNI	14
LAVASTUS JA REKVISIITTA	14
PUVUSTUS	15
MASKEERAUS	15
CATERING	16
JÄLKITUOTANTO	17
VIESTINTÄ	17
MARKKINOINTI, LEVITYS JA LANSEERAUS	18
KESTÄVYYDEN SEURANTA JA RAPORTOINTI	18
LOPPUSANAT	19
KESTÄVÄMPI AV-TUOTANTO LYHYESTI	19

Oppaan hankekumppaneina ja rahoittajina ovat toimineet Audiovisuaalisen kulttuurin edistämiskeskus AVEK/Vieterituki, Audiovisual Producers Finland - APFI ry sekä Aalto-yliopisto, Taiteiden ja suunnittelun korkeakoulu/Elokuvataiteen ja lavastustaiteen laitos ja Insinööritieteiden korkeakoulu/Rakennetun ympäristön laitos. Opasta on toteutettu osana Aalto-yliopiston monialaista seed funding -hanketta "Sustainability in filmmaking (SUFI)".

Sisältö: Kaisa Astikainen ja Anne Puolanne
 SUFI-hankkeen vastuuhenkilöt Aalto-yliopistolla:
 elokuvaohjauksen professori Saara Saarela ja ympäristötekniikan professori Jaana Sorvari
 Ulkoasu: KingHill Advertising Oy / Kristiina Vihervuori
 Kuvat: Unsplash, Shutterstock
 Kiitokset: Oy Bufo Ab, konsultoidut kollegat ja ympäristömerkkien haltijat
 Julkaisujankoha: Helsinki 12.9.2019

www.ekosetti.fi
 info@ekosetti.fi
 #ekosetti

Vältähän oppaan printtaamista!

JOHDANTO:

KERTAKÄYTTÖKULTTUURISTA KESTÄVÄÄN TOIMINTAAN

Tervetuloa lukemaan Ekosettiä eli Suomen ensimmäistä audiovisuaaliselle (av) alalle tarkoitettua ekologisesti kestävä toiminnan opasta. Sen tarkoituksena on toimia keskustelun avaajana uudelle toimintakulttuurille, jossa kestävyys tuodaan mukaan päätöksentekoon ja käytännön työhön. Kestävä kehityksen kolme peruselementtiä ovat ekologinen, taloudellinen sekä sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys, joista Ekosetti-opas painottaa ympäristökestävyuden näkökulmaa.

Oppaan toivotaan puhuttelevan kaikkia av-alan toimijoita formaatista riippumatta aina sidosryhmiä myöten: mainoksia, elokuvia, tv-ohjelmia, studioita, kalustovuokraamoja sekä tuottajia, työnantajia, tilaajia, rahoittajia ja yhteistyökumppaneita. Tavoitteena on antaa tietoa ja inspiroida tekijöitä kehittämään toimintaansa ympäristövastuullisempaan suuntaan.

Kotimainen av-ala toiminee jo valmiiksi melko ekologisesti, sillä rajalliset budjetit ovat aina ohjanneet meitä resurssiviisaaseen ja säästeliääseen toimintaan. Tuotantomme pyöriävät pitkälti jo kiertotalouden periaattein, sillä niitä toteutetaan lainaten ja vuokraten sekä alihankintana ja ostopalveluin.

Kotimainen infrastruktuuri, kuten kierrätysjärjestelmä, antaa meille myös hyvät valmiudet kestävyden toteuttamiselle, mutta tarvitsemme lisäksi työkaluja, koulutusta sekä alan yhteistä järjestäytymistä. Ympäristöosaaminen voi olla jatkossa alamme vahvuus, jolloin olemme tekemässä Suomesta kiertotalousyhteiskuntaa, kehittämässä av-alaa globaalisti sekä osaltamme ratkaisemassa ilmastokriisin haasteita. Samalla valmistaudumme tulevaan, sillä kestävä toiminta on nyt vapaaehtoista, mutta se voi hyvinkin muuttua tulevaisuudessa rahoituksen ehdoksi ja jopa lakisääteiseksi.

Ulkomaisten esimerkkien mukaan av-tuotannon suurimmat ympäristökuormittajat ovat logistiikka, energiankäyttö, jätteet, catering ja jälkituotanto. Suomesta vastaavaa jaottelua ei voi sanoa faktana, sillä kotimaassa ei ole juurikaan tehty kestävä tuotannon tutkimusta tai käytännön pilotointia eikä meillä toistaiseksi ole av-alalle tarkoitettua hiilijalanjälkilaskuria tai sertifiointia.

Meidän tulisikin kartoittaa alan nykytilanne keräämällä tietoa, millainen ympäristökuormittavuus tuotannoilla on nyt, jotta voimme rakentaa paremmat toimintaedellytykset tulevaisuuteen. Erityisesti tarvitaan tutkimusta ekologisten toimintamallien liiketaloudellisista vaikutuksista, jotta ekologisuus voidaan todentaa myös taloudellisesti järkeväksi.

Kestävä tuotanto on kokonaisuus, joka on suunniteltu, toteutettu hallitusti sekä lopuksi raportoitu. Päämääränä on pienentää tuotannon synnyttämää ympäristökuormitusta kaikissa tuotannon vaiheissa. Erityisesti ennakosuunnittelun rooli on tärkeä, sillä kuten ydintyössäkin, kaikki toteutus nojaa hyvään suunnitteluun. Haasteena on, että tuotantojen toteutustavat ja aikajänteet vaihtelevat suuresti ja ne ovat uniikkeja kokonaisuuksia. Näin ollen kestävä toimintatavat tulee suunnitella aina tuotantokohtaisesti, kyseisen tuotannon erityispiirteet huomioiden.

Yksikään opas ei luo kestävä tuotantoa vaan tärkeintä ovat ihmiset. Uudella tavalla tekeminen on ensisijaisesti tiimityötä ja onkin ensisijaisen tärkeää kunnioittaa jokaisen osaston uusia pyrkimyksiä. On huomioitava, että ihmiset tarttuvat ympäristöasioihin erilaisista lähtökohdista, joten muutoksen tahti ja tavoitteet voivat vaihdella yksilötasolla paljonkin. Muutos ei ole mahdollista ilman keskustelua, ajatusten pallottelua ja rohkeaa yrittämistä. Jokaisen tuotannon päätteeksi tulisi reflektoida onnistumisia ja epäonnistumisia ja hyödyntää niistä saadut kokemukset (esim. turhien työväiheidien poisto tarkoittaa säästettyjä resursseja ja pienempiä hiilidioksidipäästöjä).

Taiteen ja viihteen tekijöinä voimme koskettaa työllämme suurta joukkoa ihmisiä ja välittää viestiä vastuullisen toiminnan tärkeydestä. Ekotyötä voi tehdä kameran takana, edessä tai molemmissa. Suurin vaikuttavuus saavutetaan

todennäköisesti silloin, kun kestävyttä voidaan käsitellä (suoraan tai välillisesti) teoksen sisällössä. Pieniinkin sisällöllisiin ratkaisuihin kannattaa siis kiinnittää huomiota.

Jos opas vaikuttaa pitkälti ja asioita tuntuu olevan liikaa, älä huoli: aluksi riittää, että vinkeistä otetaan käyttöön helpoimmin toteutettavat ja ekologisuuteen pyritään omien sekä tuotannon resurssien mukaan. (Vinkkinä: Pikakatsaus kestävä tuotannon kokonaisuuteen löytyy oppaan viimeiseltä sivulta.) Ekosetti-opas ei ole vastaus kaikkeen, mutta se on toivottavasti apuna muutoksessa.

TUOTANNON JOHTO

Kestävää tuotantoa on lähes mahdoton tehdä ilman aiheeseen sitoutunutta tuottajaa ja tuotantoyhtiötä, jotka linjaavat projektin kestävyystavoitteet ja valvovat niiden toteutumista. Olennaisessa asemassa on myös ohjaaja, sillä hän osallistuu lähes kaikkiin tuotantoa koskeviin päätöksiin ja johtaa taiteellista työryhmää. Myös linjatuottajien, tuotantopäälliköiden ja eri osastojen taiteellisesti vastuullisesti henkilöiden tulee sisäistää kestävän tuotannon peruseriaatteet, sillä heidän valintansa heijastuvat suoraan toteuttavaan työhön.

Aseta tuotannolle kestävyystavoitteet. Tee linjaus, miten juuri kyseisen tuotannon ympäristökuormitusta aiotaan pienentää. Varsinkin alussa kannattaa enemmän keskittyä selkeästi muutamaasi osa-alueisiin kuin yrittää muuttaa kaikkea kerralla.

Kerro tuotannon ekologiset tavoitteet rahoittajille, yhteistuottajille ja tilaajille heti alussa. Heiltä voit saada tukea kestävyystyöhön tai heillä saattaa olla jopa aiempaa kokemusta ympäristöystävällisen tuotannon tekemisestä. Vastuullisuus voi olla myös myyntivaltti.

Suosi yhteistyökumppaneita ja palveluntarjoajia, joilla on ekologinen arvopohja.

Rakenna puitteet uudenseläiselle tuotantomallille: ekotyö sisältää paljon selvittelyä ja uudenseläistä dokumentointia, joten järjestä niille aikaa sekä huomioi kestävyys niin budjetissa kuin kaikissa tuotantosuunnitelmissa.

Ota kestävä tuotantomalli puheeksi jo rekrytointivaiheessa, huomioi asia myös työsopimuksissa. Kerro miksi ja miten tuotannossa pyritään ekologisuuteen. Työryhmän sitoutumista kestävyystyöhön helpottaa, kun kaikki tietävät, mitä se tarkoittaa oman työn kannalta.

Sitouta myös näyttelijät ja esiintyjät mukaan uudenseläiseen toimintakulttuuriin. Mikäli heillä on aitoa kiinnostusta ympäristöasioihin, hyödynnä se myös markkinoinnissa.

Kiinnitä tuotantoon erillinen henkilö vastamaan ekologisesta kokonaisuudesta, esim. **ekokoordinaattori.**

Aseta nollatoleranssi viherpesulle. Jos projektin resurssit, aikataulu tai tekijöiden jaksaminen eivät anna myöten, hyväksy asia ja yritä seuraavalla kerralla uudestaan. Ekologisuutta ei tule toteuttaa hätäisesti, koska suunnitteleamattomuus johtaa vain kontrollioimattomaan lopputulokseen.

ENNAKKOSUUNNITTELUN MERKITYKSESTÄ

Vastuullinen tuotanto pyrkii tekemään aktiivisesti ympäristökuormitusta pienentäviä valintoja. Varsinkin ensimmäisessä kestävässä tuotannossa kaikista tärkeintä on varata esituotannolle tavallista enemmän aikaa, jotta kokonaisuus voidaan toteuttaa suunnitelmallisesti.

Toiminnalle tulisi asettaa kestävyystavoitteet, joista **viestitään** kaikille osastoille ajoissa. Mitä aiemmin ympäristölinjaukset otetaan mukaan keskusteluun, sitä paremmin uudet työtavat ehditään sisäistää, soveltaa projektiin ja kestävyuden toteutumisen todennäköisyys kasvaa.

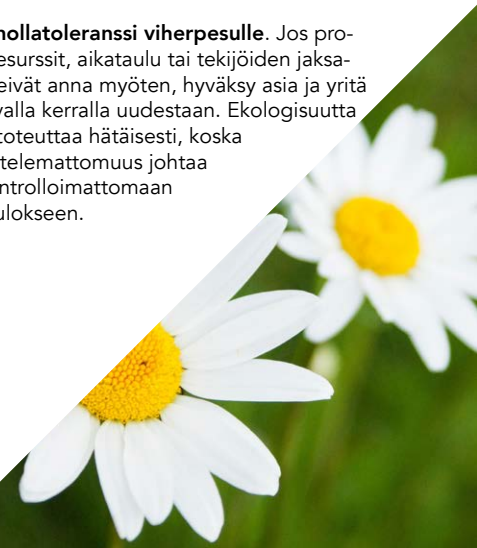
Suunnitteluvaiheessa on tärkeää uskaltaa kyseenalaistaa isojakin linjoja ja verrata hyötyjä suhteessa syntyviin päästöihin. Esimerkiksi: koska kuvaukset ulkomailla lisäävät tuotannon päästökuormaa merkittävästi, ovatko ne absoluuttisen tarpeelliset? Voisivatko studiokuvaukset korvata autenttisia lokaatioita? Voiko green screen -kuvauksilla välttää lokaation matkustamisen?

Työryhmä tulisi ottaa aktiivisesti mukaan suunnittelemaan projektin toteutusta ja heille tulisi tarjota koulutusta ja tukea ekologisten toimintamallien käyttöönottamiseksi. Iso osa työryhmästä työskentelee vain projektin kuvausvaiheessa, joten on tärkeää tarjota

heille etukäteen mahdollisuus esittää ideoita kuvausten muuttamisessa ympäristöystävällisemmäksi.

Av-alan moninaiset sidosryhmäverkostot kannattaa kutsua mukaan kestävyystyöhön. Nykyisin kaikilta toimialoilta löytyy kestävästi toimivia yrityksiä aina cateringista autoteip-pauksiin. Yhteistyötahoissa, alihankkijoissa ja palveluntarjoajissa tulisikin suosia niitä, joilla on vastuullisia tuotteita, palveluita, ympäristötavoitteita, -ohjelma tai -sertifikaatti. On muistettava, että kestävien vaihtoehtojen tiedusteleminen viestii niille olevan kysyntää ja vanhat hyvät kontaktitkin voivat innostua mukaan muutokseen.

Kestävä tuotanto sisältää erityisesti alkuvaiheessa paljon selvitystyötä ja mikäli aikataulu kiristyy liiaksi, ekologisuus on vaarassa siirtyä sivuun ensimmäisenä. Uudenseläiset toimintatavat ja niiden omaksuminen voivat viedä aikaa ja energiaa muutenkin jo hektisessä työmaailmassa. Kestävyystyö helpottune, kun siitä tulee rutiinia ja ekoverkostot kasvavat. Jos jokainen yksilö ja osasto muuttaa toiminnassaan edes pari asiaa, on kokonaisvaikutus iso.

KESTÄVÄ TUOTANTO LIIKETOIMINTANA

Tietoa kestävien toimintamallien liiketaloudellisista hyödyistä on toistaiseksi saatavilla hyvin vähän, varsinkin Suomessa, ja aihe vaatii lisätutkimusta. Vastuullisuus on hyvää arvobisnestä ja taloudelliset vaikutukset voivat näkyä kilpailuaseman parantumisena.

Uuteen toimintamalliin siirtyminen voi aluksi tuottaa enemmän kustannuksia, jotka oletettavasti tasaottuvat ajan mittaan. Merkittävin lisäkulu voi olla työvoimakustannusten nousu esituotantovaiheen viedessä tavallista enemmän aikaa uudenlaisen selvitystyön takia, joten muutostyöhön tulisi sitoutua myös budjetissa. Ekologisuus voi mahdollisesti tuoda säästöjä pienistä puroista ja pidemmällä aikavälillä.

Vastuullisuus on kilpailuvaltti. Ekologisesti toimiva yritys on ajan hermolla ja kiinnostava niin mediassa kuin sidosryhmille ja halutuimmille työntekijöille. Myös valvetuneimpia kuluttajia voi kiinnostaa tuotantoprosessi ja ekologinen sisältö, mikä voi kasvattaa **lipputuuloja tai katsojalukua**.

Vastuullisuus on myös väylä kansainvälisyyteen. Kotimaisissa tuotannoissa rajalliset budjetit ovat totuttaneet tekijät säästeliäisyyteen ja

resurssitehokkuuteen, mikä on monesti myös ekologista. Koska teosten laatu on verrattain kilpailukykyinen kansainvälisellä tasolla, meillä on kaikki edellytykset osoittaa, kuinka tehdä laadukasta jälkeä vastuullisesti.

Ekologisuus voi kasvattaa projektin merkityksellisyyttä, ja innostaa työryhmää sitoutumaan siihen aiempaa enemmän. Parhaimmillaan se heijastuu positiivisesti myös työn ja sisällön laatuun. Motivoinut työryhmä on tehokkaampi ja merkityksellisyyksi voi parantaa myös yksilön työhyvinvointia.

Harkitse kompensatiota. Pelkkä hiilidioksidipäästöjen kompensointi ei tee tuotannosta kestävä, joten älä turvaudu siihen ainoana ratkaisuna. Se voi kuitenkin olla yksi osa kokonaisuutta ja tällöin tulisi kiinnittää erityistä huomiota kompensoinnin toteutustapaan ja vastuullisen toteuttajan valintaan.

POTENTIALISIA SÄÄSTÖKOhteita EUROISSA:

- **Kertakäyttöisyys on resurssien tuhlausta.** Kartoita osa-alueet, joissa toistuvasti turvaututaan kertakäyttötuotteisiin ja korvaa ne kestäville. Aika, joka ennen meni hankintojen tekemiseen, menee jatkossa huoltoon ja varastointiin. Älä aliarvioi siistin varastoinnin roolia!
- **Älä harrasta "rakenteellista tuhlausta"** vaikkapa heittämällä **syömäkelpoista ruokaa roskiin**, pitämällä autoa tyhjäkäynnillä tai tuhlaamalla vettä. Näistä jokaisella on myös rahallinen arvo.
- **Laske konkreettisia kustannusten eroja**, esim. paljonko kaupan vesipullot maksavat vs. oman pullon täyttäminen hanavedellä?
- **Asteen pudotus lämpötilassa** säästää 5 % lämmityskuluissa.*
- **Vedensäätö pienentää energialaskua.** Oman vesimittarin avulla voi seurata tarkemmin kulutusta ja sen myötä asettaa tarkempia tavoitteita.
- **Kierrätys kannattaa**, sillä **sekajäte** on usein kallein jätelaji.

*Motiva, 2019

SISÄLTÖ JA KÄSIKIRJOITUS

Tuotannon suurimmat ympäristövaikutukset syntyvät todennäköisimmin teoksen välittämästä viestistä. Ympäristöasioita voidaan käsitellä joko suoraan tai ilman alleviivaamista huomioimalla tapahtumapaikka ja esitetyt toimintamallit. Vaikuta sisällön ekologisuuteen, jos pystyt.

Fiktiossa huomioi ekologisuus kerronnan sävyssä, henkilöiden arvomaailmassa ja asenteissa. Sisältö ja hahmot tarvitsevat säröjä, joihin voi kuulua epäekologisuus, mutta pyri aina esittämään myös niiden kyseenalaistaminen.

Valitse sisältöön sopivia ekotoimintoja, jotka istuvat teokseen luontevasti. Rakenna kestävä maailma: kotimaista suositaan, kertakäyttöisyyttä ei ole, kulkuvälineet ovat sähköisiä, joukkoliikennettä tai lihasvoimin, krääsää ei ihannoida, lähimatkailu on pop, ajanvietteeksi ei shoppailla, hammasharja ei ole muovista jne. Vaihtoehtoisesti tartu ympäristöasioihin käänteisesti esimerkiksi satiirin tai ylilyöntien kautta, ja haasta katsoja huomioimaan toiminnan älyttömyys.

Ei-fiktiossa hae vaihtoehtoja juurtuneille toimintatavoille: voitaisiinko kokkiohjelmassa ilmastoystävällisyys huomioida menuissa ja raaka-aineissa tai inserttijuontoja toteuttaa satunnaisesti julkisissa liikennevälineissä?

Formaattiohjelmissa keskustele formaatin luojan kanssa, miten kestävyys voitaisiin tuoda osaksi kokonaisuutta.

Älä kangistu vanhoihin kliseisiin. Lääkkeiden huuhtominen vessanpöntöstä alas on visuaalisesti tehokasta, mutta toimintana äärimmäisen epäekologista. Sama pätee heitettävissä **tupakantumpit** luontoon ja **ruoantähteet** roskikseen.

Pyri hyödyntämään vallitsevia vuodenaikoja, älä lennä talvella ulkomaille kuvaamaan kesää.

Varmista, että faktat ovat oikein ja ajan tasalla, jos esität jonkin asian ekologisenä. Konsultoi tarvittaessa asiantuntijoita.

Joissain tapauksissa, kuten tv-realityssä, asioiden kulkuun ei aina voi vaikuttaa. Tee tällöin parhaasi ekotyössä kameran takana. **On tärkeä muistaa, että kaikenlainen sisältö voidaan tuottaa ekologisesti.**

KUINKA MOTIVOIN JA MOTIVOIDUN?

Kestävyys huomiointi voi helposti tuntua yhdeltä uudelta työtehtävältä, varsinkin tilanteessa, jossa jaksaminen, aika ja resurssit ovat rajallisia. Työryhmä ei saisi ylikuormittua niin, että hyvää tarkoittava kestävyystyö kääntyy pakolliseksi inhokiksi. Ekotyötä tulisi tehdä vuorovaikutteisesti ja kannustaen. Uusien toimintamallien omaksuminen on prosessi, joka helpottuu ajan myötä.

Järjestä työryhmälle ja näyttelijöille tilaisuus, jossa käydään läpi, mitä kestävä tuotantomalli tarkoittaa ja miten se istuu alkavaan projektiin. Visioikaa uusia tapoja toimia vaikka osana kick-offia!

Ole itse esimerkkinä. Varsinkin ydintyöryhmän sitoutuminen edistää koko työryhmän motivaatiota ja uusien toimintamallien omaksumista. Muista kiittää ja antaa palautetta.

Tiedosta asian henkilökohtaisuus. Ympäristöasiat voivat herättää monenlaisia ajatuksia aina uteliaisuudesta ympäristöahdistukseen asti. Tuntemuksien keskelle ei saisi jäädä yksin.

Ekotyö on tiimityötä. Kommunikoiki ekologisuudesta myös sellaisille työryhmän jäsenille, esiintyjille ja avustajille, jotka tulevat tuotantoon vain päiväksi tai pariin.

Huomioi freelancerit. Kun yksi projekti pyrkii kestävyteen ja toinen ei, voi uuden työskentelytavan sisäistäminen tuntua hitaalle ja jopa taakalle. Muista, että ekoasioiden itseäänselvyydet eivät ole niitä kaikille ja ympäristöasioiden parissa toimiminen voi olla ajallisesti pirstaloitunutta. Pyri näkemään kokonaiskuva myös yksilötasolla.

Asettakaa myös välitavoitteita, jotka ovat pienempiä ja helpommin saavutettavia, onnistuminen motivoi aina. Ylläpidä hyvää henkeä palkitsemalla vaikka "viikon vihrein tiimiläinen"!

Järjestä tilaa keskustelulle. Rohkaise työryhmää ideoimaan ja ota parhaimmat keksinnöt heti käyttöön.

Varaudu siihen, ettei ekologisuus kiinnosta. Älä tuputa tai paasaa, mutta pyydä kunnioittamaan yhteisesti päätettyjä pelisääntöjä. Mikäli suurin osa työryhmästä toimii kestävästi, mitä todennäköisimmin toimintatavat tarttuvat ennemmin tai myöhemmin.

Ole armollinen. Kaikki ei voi onnistua ensimmäisellä kerralla täydellisesti, virheitä sattuu, resurssit loppuvat kesken ja työn määrä voi tuntua loputtomalta. Muista omat voimavarasi.

Muista huumori! Kestävä työ voi olla myös helppoa ja hauskaa. Viettäkö virkistyspäiviä roskia keräten tai istuttakaa puita karonkassa.

EKOORDINAATTORI

Ideaalitilanteessa tuotannon ympäristöasioista vastaamaan palkataan erillinen henkilö: "ekokoordinaattori". Hän huolehtii kokonaisvaltaisesti kestävien toimintamallien suunnittelusta ja toteuttamisesta sekä valvoo sovittujen tavoitteiden toteutumista. Jos tuotantoon ei voida palkata erillistä henkilöä, tehtävä voi olla yhdistettävissä esim. tuotantopäällikön tai -koordinaattorin työnkuvaan. Tällöin kuitenkin ekotyön määrän tulee olla tarkasti rajattu niin työnkuvassa kuin tunneissa ylikuormittumisen ehkäisemiseksi.

EKOORDINAATTORIN TULISI:

- **omata av-tuotannon toimintaympäristön tuntemus ja työkokemusta alalta.** Hänen tulee ymmärtää tuotannon työvaiheet ja eri osastojen työnkuvat.
- **olla valveutunut ja ymmärtää kestävä kehityksen perusperiaatteet.** Ekologisuus ei ole rakettitiedettä ja asiat oppii matkan varrella, mutta valmiit pohjatiedot ovat eduksi hektisellä alalla.
- **osallistua suunnitteluun jo heti projektin alussa.** Hän laatii yhdessä ydintiimin kanssa suunnitelman, kuinka kestävyttä painotetaan, mitkä toimintatavat sopivat kyseiseen tuotantoon sekä miten tavoitteet suhteutuvat budjettiin ja aikatauluun.
- **esittää kysymyksiä läpi tuotannon,** kyseenalaistaa vanhoja toimintatapoja, korostaa jo olemassa olevaa ekologista toimintaa sekä kehittää uutta.
- **auttaa ja ohjeistaa työryhmää käytännön ympäristötyössä,** varsinkin esituotantovaiheessa. Kuvauksissa hän osallistuu ja valvoo ekotyötä sekä rohkaisee koko työryhmää aktiivisuuteen. Jos ekokoordinaattori ei osallistu kuvauksiin, hän valvoo, että työryhmä on ohjeistettu tarpeeksi hyvin etukäteen.
- **kerätä tietoa ja raportoida tulokset,** jotta tuotantoyhtiö pystyy hyödyntämään niitä tulevaisuudessa. Tulokset auttavat toiminnan kehittämisessä eli saamaan myös taloudellista hyötyä.

TOIMISTO

Toimistoympäristössä muutoksille on lähtökohtaisesti paremmat edellytykset. Toisin kuin kuvauksissa, olosuhteet eivät yleensä muutu joka päivä tai ole sääsidonnaisia, joten tavoitteita voi asettaa helpommin ja kehittymistä voi seurata pitkäjänteisesti. Toimistolla tehdään tuotannon ennakkosuunnittelua ja useimmiten tärkeimmät päätökset, joten siellä omaksuttu työkalutuuuri monistuneen myös tuotannon muihin osa-alueisiin.

- **Kartoita tilojen ja työskentelytapojen nykytilanne.** Priorisoi kehityskohteiksi osa-alueet, jotka tuntuvat helpoimmalle muuttava ja joista syntyy suurimmat päästöt. Yksi helpoimmista ja tehokkaimmista muutoksista on siirtyä uusiutuvan **energian** pariin.
- **Selvitä, miten kiinteistössä otetaan ympäristöasiat huomioon.** Kysy rakennuksen **energiatsehokkuudesta** sekä **jätehuollosta**. Selvitä mahdollisuutta perustaa **sähköauton** latauspiste.
- **Uusia tiloja etsittäessä ota ekologisuus yhdeksi kriteeriksi:** huomioi julkisen liikenteen helppous, modernit energiaratkaisut sekä suihkutilat työmatkapyöräilijöille.
- **Huomioi tilojen käyttöaste ja toimivuus.** Varmista työrauha avokonttoreissa, tutustu monitilaratkaisuihin ja varsinkin ruuhkaisimpina aikoina suosikaa etätyöskentelyä.
- **Perusta toimiva jätteiden kierrätyspiste.** Valitse siivouspalveluyritys, jolla on ympäristötavoitteet.
- **Suunnittele ekotoimia pitkin vuotta.** Aseta välitavoitteita lähitulevaisuuteen ja pitkälle aikavälille. Tarkastele kehitystä säännöllisesti ja viesti aktiivisesti tuloksista sekä erityisesti onnistumisista.
- **Varmista, että ympäristötavoitteet näkyvät selkeinä ohjeina,** esim. muistuta energiansäästöstä ja kierrätyksestä. Huomioi, että tavoitteet käydään läpi kaikkien toimistolla työskentelevien kanssa.
- **Edistä työntekijöiden hyvinvointia kannustamalla,** vaikka rahallisesti, **työmatkapyöräilyyn** ja **tupakoimattomuuteen**.
- **Hyödynnä polkupyörälähetettä** lyhyisiin kuljetuksiin.
- **Harkitse ympäristöjärjestelmän** (esimerkiksi WWF Green Office) rakentamista toimistolle. Ympäristöjärjestelmä auttaa kehittämään yrityksen ekologista toimintaa systemaattisesti.

PAPERIN KÄYTTÖ JA TULOSTAMINEN:

- **Suosi paperittomuutta, jaa kaikki tieto mahdollisimman pitkälle sähköisesti.** Pyydä ja toimita sähköisesti laskut, tilausvahvistukset, tuntilistat, palkka- ja työtodistukset, käsikirjoitukset ja callsheetit.
- **Hoida kuvausluvut ja logsheetit sähköisesti.** Mikäli logsheetteja ei ole mahdollista täyttää esim. tabletilla, käytä paperisia kaksipuoleisesti. Keskustele etukäteen leikkaajan ja sisältövastaavien kanssa mitä on oikeasti tarpeen kirjata ylös.
- **Tulosta vain tarpeeseen.** Muuta oletusasetukseksi mustavalkoinen, kaksipuolinen tulostus. Kavenna tekstitiedostojen sarkaimia ja fonttia, niin tulostuu enemmän tekstiä per sivu. Printtaa käsikirjoitukset A5-koossa (pieni "kirjanen"). Tutustu eco mode -asetuksiin.
- **Valitse ympäristömerkitty tulostin,** väriaineet ja uudelleen täytettävät mustekasetit (huomioi Energiamerkintä). Selvitä voisiko leasing olla omistamista järkevämpää. **Kierrätä** oikeaoppisesti.
- **Valitse ympäristösertifioitu ja kotimainen paperi,** joka on mahdollisesti kierrätyskuidusta valmistettu (Joutsen- ja EU-ympäristömerkit, TCF/ECF-leimat, FSC/ PEFC-merkit).
- Tietoturva huomioiden **säästä toispuoleisesti printatut paperit** ja hyödynnä ne drafteihin tai suttupaperina.

Vaihda
**Movie Magic
 Schedulingissa
 daybreakien väri
 valkoiseksi:** Design - Strip
 Colors - klikkaa aktiiviseksi
 Day Break Strips - valitse
 valkoinen ja muuta fontti
 mustaksi.

TOIMISTON HANKINNAT

Toimiston hankinnat tulisi tehdä harkiten ja kiinnittäen huomiota tuotteiden ja materiaalien alkuperään, eettisyyteen ja valmistustapaan: onko hankinta kestävä, pitkäikäinen ja helppo korjata? Miten tuote on pakattu? Onko tuotteella arvoa kierrätettynä? Miten tuote aikanaan hävitetään?

- **Hanki kierrätettyjä ja käytettyjä toimistokalusteita**, astioita, sisustuselementtejä jne. Jos vuokraat toimistotilat lyhytaikaisesti, kartoita valmiiksi kalustettuja tiloja tai vuokrattavien kalusteiden mahdollisuus.
- **Nimeä laturit ja muut "helposti häviävät" tarvikkeet.** Ehkäise niiden katoamista eli uuden ostamista.
- **Hanki toimistolle termospannallinen kahvinkeitin.** Älä käytä kahvikapselikonetta!
- **Suosi pyyhkeitä tai vaihdettavia pyyherullia** kertakäyttöisten paperipyyhkeiden sijaan. Valitse kotimainen, valkaisuaton ja kierrätyskuidusta valmistettu wc-paperi.
- **Suosi luonnollisia ja sertifioituja, biohajovia siivous- ja pesuaineita**, uudelleen täytettäviä pakkauksia tai kokonaan muovittomia vaihtoehtoja (kuten palasaippuuta).
- **Osta lounas omaan astiaan** tai biohajovassa ruokapakkauksessa. Muista, että omaan astiaan ostamisesta tiedustelu viestii vaihtoehdolle olevan kysyntää. Osta kahvi kestokuppiin.
- **Huomioi ekologisuus kaikissa toimiston ja tuotannon tilaisuuksissa** kick-offista karionkkaan ja ensi-iltaan: koristele kierrättäen ja toteuta **catering** kestävästi.

JÄTEHUOLTO

Suomessa kierrättäminen on tehty helpoksi ja on jo osa useimpien arkirutiineja. Kiireestä huolimatta tavat tulisi pitää mukana myös työpaikalla. Ideaalitulanteessa toimitaan niin, ettei jätteitä pääse edes syntymään.

- **Kartoita syntyvien jätteiden määrät ja lajit.** Aseta tavoitteet kierrätyksen tehostamiselle ja jätemäärien pienentämiselle, tutustu käsitteisiin "zero waste" ja nollahukka.
- **Selvitä rakennuksen jätehuollon tilanne:** tee aloite lajittelusta, jos sellaista ei vielä ole, tai kehitä nykyistä vielä paremmaksi. Osa jätehuollon toimittajista tarjoaa kierrätyskoulutusta ja lajitteluopasteita.
- **Laadi jätehuoltosuunnitelma:** mitä lajitellaan, miten, kuka valvoo ja hoitaa tyhjennykset sekä miten pidetään kirjaa syntyvien jätteiden määrästä.
- **Poista henkilökohtaiset roskakorit** toimiston työpisteiltä.
- **Perusta toimiva jätteiden kierrätyspiste** aina kaikkialle, niin väliaikaisiin tuotantotiloihin kuin kuvaussettiin, ja kommunikoi kierrätyksestä selkeästi koko työryhmälle.
- **Kuvauksissa mahdollista jätteiden lajittelu** aina rakennuksesta purkuun. Huomioi jätteiden poiskuljetus erityisesti lokaatiossa. Kuvauksista ei saa jäädä mitään jälkiä, ole erityisen tarkkana **luonnossa kuvatessa**.
- Kuvauksissa, jossa liikutaan paljon ja ei aina rakenneta erillistä settiä, **hyödynnä lokaation tarjoamat lajittelumahdollisuudet.** Jos kierrätystä ei ole, kerää roskat talteen (biojäte erilleen) ja lajittele päivän päätteeksi toimistolla.
- **Varmista, että sopivan kokoisia jätteistöitä on tarpeeksi** ja että ne on sijoitettu harkiten ympäri kuvauspaikkaa. Jos lajittelupisteitä on vain yksi, tiedota kaikille osastoille sen sijainti callsheetissa ja työpisteillä.
- **Merkitse jätteistö selkeästi.** Käytä esim. värikooodausta tai kuvallisia ohjeita, jotka toistuvat sekä toimistolla että lokaatiossa.
- **Edistä lajittelua lisäämällä jättepisteelle kierrätysmerkintätaulukko.** Ohjeista varsinkin yleisimmin syntyvien jätelajien tarkemmasta lajittelusta (esim. tyhjät aerosolipullot ovat metallijätettä, puolitäydet vaarallista jätettä). Muistuta myös kierrätystavoista (esim. pahvien litistäminen). Tölkit ja pullot eivät ole sekajätettä, myös pantittomat voi viedä pullonpalautuspisteelle tai lajitella materiaalin mukaan.
- **Kierrätä myös lamput, patterit sekä sähkö- ja elektroniikkalaitteet (SER).** Printtivalmistajat sekä toimistotukufirmat tarjoavat laser- ja mustesuihkukasettien kierrätys- ja uudelleentäyttöpalvelua. Tyhjät **mustekasetit** ovat sekajätettä, puolyhjtät vaarallista jätettä.
- **Käytä roskapusseja tehokkaasti** ja yhdistele puolythyjiä pusseja. Harkitse läpinäkyvien pussien käyttöä, roskien näkeminen voi edistää lajittelua.
- **Osoita toimistolta ja jokaiselta kuvauspaikalta tupakkapaikka**, jossa on asianmukainen tuhkakuppi. Vaadi nollatoleranssia tumppien heittämiselle luontoon! Kannusta tupakointomuuteen.

ENERGIANKÄYTTÖ

Jokapäiväisessä työssä tarvittavan energian alkuperän ja käyttötapojen punnitseminen on tärkeää kestävämpien valintojen tekemiseksi. Lisäksi tulisi kiinnittää huomiota lämmitykseen ja veden käyttöön.

- **Kaikista helpoin ekoteko on siirtyä ekosähkön pariin.** Valitse uusiutuvasti tuotettua, sertifioitua energiaa (esimerkiksi EKOenergia-ympäristömerkki) sekä suosi aurinko- ja tuuli-voimaa. Selvitä aurinkopaneelien hankinnan tai vuokraamisen mahdollisuus joko yksin tai yhdessä kiinteistön muiden toimijoiden kanssa.
- **Selvitä tilojen vesi- ja energiankulutus** ja aseta aktiivisesti tavoitteita niiden pienentämiseksi. Mitä tarkemmin tiedät todellisen kulutuksen, sitä helpompi on seurata kehitystä ja tehdä muutoksia. Kiinnitä huomiota (erityisesti lämpimän) käyttöveden kulutukseen ja veden säästöön. Suosi vesikalusteita jotka pienentävät kulutusta.
- **Lämmityksessä erityisesti lämpöpumpuilla hyödynnetty hukka- ja maalämpö** on ekologinen ratkaisu. Suositusten mukainen huonelämpötila toimistossa on talvisin +21,5°C ja kesäisin +24,5°C. Pidä ikkunat ja ulko-ovet kiinni lämmitystä tai ilmastointia käytettäessä. Selvitä ilmanvaihdon optimointi eli tehon pienentämistä työaika- ja ulkopuolella. Huomioi kuitenkin ilmanlaatu, energiatehokkuus ei saa mennä terveyden edelle.
- **Älä valaise tyhjiä tiloja** ja harkitse valojen automatisointia. Suosi työpistevalaisimia ja hyödynnä päivänvaloa.
- **Suosi energiapiipejä valaisimia** (LED ja CFL eli kompakti loisteputki-/pienloistelamppu).
- **Huolehdi, että kaikki toimiston laitteet ovat energiatehokkaita** (TCO tai Energiamerkintä). Huolla laitteita käyttöänsä pidentämiseksi. Käytä pistokkeeseen kytkettävää sähkönkulutusmittaria, jotta voit kartoittaa sähkösyöpöt laitteet ja saat tarkan käsityksen eri tuotanto-osastojen energiankulutuksesta.
- **Ota laitteet ja laturit pois virrasta**, kun niitä ei käytetä. Sähkölaitteet saattavat kuluttaa energiaa verkkoon kytkettynä vaikka ne olisivat pois päältä. "Ikilataus" heikentää akun käyttöikä. Kytke laitteet jatkojohtoon, jossa on erillinen virrankatkaisin ja sulje virrat aina päivän päätteeksi.
- **Pyri maksimoimaan elektronisten laitteiden elinkaari.** Älä vaihda laitteita aina kahden vuoden välein ja pohdi jo hankintavaiheessa niiden huoltomahdollisuuksia.
- **Sammuta tietokone yöksi.** Suosi lepotila-asetuksia, näytönsäästäjä kuluttaa runsaasti energiaa.

SANANEN DIGITAALISUUDESTA:

Digitaalisuus on av-alan arkea ja se on helpottanut monia työvaiheita. Toisaalta kehityksestä on seurannut lisää päästöjä: materiaalia kuvataan enemmän, työvälineiden määrä on kasvanut ja prosessit, tietoliikenne, konesalit sekä palvelimet kuluttavat suuria määriä energiaa.

- **Minimoi passiivinen energiankulutus** esimerkiksi yhdistämällä verkkoon vain tarpeelliset laitteet ja sulje pois tietokoneiden ja puhelinten ohjelmat, jotka eivät ole käytössä.
- **Sulje langaton verkko**, mikäli mahdollista. Jos tiloissa on useampi verkko, keskitä hiljaiset ajat vain tietyille verkkoille ja sulje muut.
- **Pienennä palvelinten kuormaa** poistamalla tarpeettomat materiaalit verkko- ja pilvipalveluista. Poista turhat mailit, lataa tärkeimmät tietokoneelle, hyödynnä kirjanmerkkejä, kirjoita nettisivu osoitekenttään suoraan sen toistuvan hakemisen sijaan sekä katso videot heikommalla resoluutiolla.
- **Ja mikä tärkeintä** - laita laitteet sivuun vapaa-ajallasi!

KUVAUSLOKAATIO

Vanha sääntö kuuluu, että kuvauspaikan tulisi jäädä yhtä hyvään, ellei parempaan, kuntoon kuin mitä se oli ennen kuvauksia. Ohje liittyy vahvasti myös kestävyteen. Lokaation valinta raamittaa pitkälti sen, kuinka ympäristöystävällisesti kuvaukset on mahdollista toteuttaa.

- **Pyri mahdollisimman pitkään pitämään ekologisuutta yhtenä kuvauslokaation kriteerinä.** Varsinkin sähköön ja lokaation saavutettavuuteen tulisi kiinnittää erityishuomiota: löytyykö läheltä verkkovirtaa ja ekotankkaus- tai sähköauton latausmahdollisuutta, ulottuuko julkinen liikenne alueelle, onko paikassa juokseva vesi ja sisävesat. Onko kuvauspaikan omistajalla linjaus kestävyden suhteen? Prio-risoi ruutu-aika ympäristövalvealueille tahoille.
- **Lokaation etsinnässä pyydä valokuvia paikan päältä** ennen kuin liikut itse kaikkialle. Tiedustelee ja jaa tietoa kollegoiden kesken.
- **Tee kyltit ja opasteet kierrätettävistä materiaaleista** ja lyhytaikaiseen käyttöön hyödynnä muovitaskuja laminoinnin sijaan. Kiinnityksestä ei tulisi jäädä jälkiä eli älä käytä puihin niittejä tai kuristavia nippusiteitä. Ota alas kaikki kyltit kuvauspaikalta poistuttaessa.
- **Perusta toimiva jätteiden kierrätyspiste.**
- **Huolehdi, ettei kuvausryhmän toiminnasta jää jälkiä luontoon.** Kiinnitä järjestelyihin erityisen paljon huomiota, jos lokaatio sijaitsee luonnonsuojelualueella. Käy läpi alueen haltijan kanssa missä saa ja ei saa liikkua, sitoudu kunnioittamaan sovitun sääntöjä. Tutustu jokamiehenoikeuksiin ja pesimäaikoihin.
- **Ole erityisen tarkka loppusiivouksesta,** erityisesti luonnossa kuvatessa, oli kyse tuntien tai kuukausien kuvauksista. Hyödynnä ennen ja jälkeen -valokuvia, tee aina viimeinen tarkistuskierrös.
- **Suosi ekologisia kuivakäymälöitä,** jos vesivessaa ei ole tarjolla.
- **Korjaa ongelmat heti,** jos autoissa, generaattoreissa, bajamajoissa tmv. esiintyy vuotoja, minimoit haitat ympäristölle. Jos vahinkoja sattuu, varmista asianmukainen puhdistus.
- **Tiedosta, että julkisilla paikoilla tapahtuvat kuvaukset luovat mielikuvaa alammen toiminnasta. Tiedosta tämä erityisesti kestävä tuotannon kohdalla.**

STUDIO

Studioympäristössä toimivat pitkälti samat lainalaisuudet, mitä kestävässä toimistossa. Uusiutuvaan energiaan siirtyminen ja **energiatehokas valaistus** (LED) ovat studion merkittävimmät ekoteot.

- **Selvitä ilmanvaihdon optimointia** eli tehon pienentämistä työaikojen ulkopuolella. Huomioi kuitenkin ilmanlaatu, energiatehokkuus ei saa mennä terveyden edelle.
- **Varmista toimiva jätehuolto** kaikkialle yleisötiloja myöten.
- Mikäli studiolla on myös omaa kalustoa tai se vuokraa niitä, **pysy ajan tasalla kehittyvästä tekniikasta.** Tiedosta rooli uusien innovaatioiden testaamisessa, tarjonta voi herättää kysyntää.
- **Jos toimintaan liittyy autokalustoa ja logistiikkaa,** suosi **ekoautoja** ja uusiutuvaa polttoainetta. Harkitse taloudellisen ajotavan kurssia.
- **Selvitä mahdollisuutta perustaa sähköauton latauspiste.**
- **Kerro aktiivisesti kestävästä palveluista ja ratkaisuista.** Studiot tavoittavat alan toimijoita laajasti, joten esimerkin voima voi innostaa muita mukaan ekotyöhön. Pelkästään uusiutuvalle sähköllä studio voi muuttaa monet tuotannot hieman ekologisemmaksi.

LÄMPÖTILASUOSITUKSET

kevyt istumatyö: 21–25 °C
muu kevyt työ: 19–23 °C
keskiraskas työ: 17–21 °C
raskas työ: 12–17 °C

Lähde: Työterveyslaitos

AUTOT

Auton ympäristöystävällisyyteen vaikuttaa mm. sen ikä, käyttötarkoitus ja elinkaari sekä polttoaineen tyyppi. Mitä enemmän autossa on matkustajia, sitä pienemmät ovat päästöt per henkilö.

- **Ekologisia vaihtoehtoja** ovat mm. sähkö-, biokaasu- ja hybridautot. Suosi ekoautoja myös palveluntarjoajissa, yhteistyökuvioissa, takseissa ja työsuhteissa.
- **Huomioi, että ekoautojen käyttö voi vaatia uudenlaista etukäteissuunnittelua.** Sähköautojen latauspisteet ja biopolttoaineiden tankkausmahdollisuudet voivat vaihdella kovastikin ympäri Suomea.
- **Suosi autonvuokrausfirmaa**, jolla on mahdollisimman uusia autoja sekä kattavat tukipalvelut, jos autoissa ilmenee ongelmia.
- **Työnantaja voi saada veroetua valitsemalla vähäpäästöisen työsuhteauton.** Työnantajan olisi hyvä tarjota vapaan autoedun sijaan käyttöetua eli käyttäjä maksaa polttoaineen itse, mikä hillitsee ajon määrää.
- **Kun suunnittelet auton hankintaa, hahmota tarpeen kesto, kulkuvälineen koko ja käyttötapa sekä millaisia matkoja on tarve tehdä.** Lyhyemmille matkoille ja kaupunkiajoon valitse sähkö-, hybridi- tai biokaasulla toimiva auto. Pidemmille matkoille sähkö- ja ladattavat hybridautot toimivat latausverkoston puitteissa, varmempia valintoja ovat biokaasuautot tai uusiutuvalla polttoaineella toimivat, Euro 6 -päästöluokan diesel-autot.

MATKUSTAMINEN JA LOGISTIIKKA

Alalle ominaisesti kilometrejä kertyy paljon niin kuvauksissa kuin niiden ulkopuolella, kun ihmiset ja kalusto liikkuvat ympäri Suomea ja maailmaa. Logistiikan optimointia tehdään jo paljon kuvauksissa, mutta matkustamisen tarvetta ja sen tuomia todellisia hyötyjä tulisi tarkastella kriittisesti myös kuvausten ulkopuolella.

- **Minimoi liikkumisen päästöjä** vähentämällä matkustamisen määrää sekä valitsemalla ympäristöystävällisin liikkumistapa. Kulje enemmän maanteitse, Suomen sähköjunat ovat päästöttömiä. Rajoita erityisesti lentämistä; jos on pakko lentää, suosi suoria lentoja.
- **Suosi verkkokokouksia ja videopuheluita** matkustamisen sijaan.
- **Tiedustele mahdollisuutta pitää lomapäivät työmatkan yhteydessä.**
- **Suunnittele autolla liikkuminen ajoissa ja ajatuksella**, varsinkin runnerien kohdalla. Vältä turhia ajoja ja yhdistele niin yrityksen sisäisiä kuin asiointeja palveluntarjoajien kanssa. Varmista, että kommunikoinnille on olemassa väylä, jossa kyytejä on helppo suunnitella ja yhdistellä.
- **Kannusta työryhmää omatoimiseen kimpakyyteilyyn.**
- **Jätä kalusto ja autot kuvauspaikalle yön yli**, mikäli ryhmän liikkuminen kotiin julkisilla tai yhteis-/kimpakyydeillä on mahdollista ja järkevää. Vartioinnin järjestäminen voi tulla edullisemmaksi kuin bensakulut, lisäksi syntyy säästöjä päästöissä.
- **Vältä tyhjäkäyntiä.** Suomen lain mukaan auton tyhjäkäynti on sallittu maks. 2 min sekä alle -15°C maks. 4 min auton lämpiämiseksi.
- **Muista taloudellinen ajotapa** ja harkitse taloudellisen ajotavan kurssia.
- **Kuvauspaikalla valitse liikkumisen päästöttömiä ratkaisuja.** Kalustoa voidaan siirtää (lyhyitä matkoja) esim. erilaisilla kärryillä tai tavarapyörällä, ihmiset voivat hyödyntää polkupyöriä ja potkualautoja.
- **Pidä kirjaa matkoista.** Päästöjen kartoittamisen lisäksi **kirjanpito** auttaa hahmottamaan tehdäänkö toistuvasti matkoja, jotka voisi karsia pois tai kulkutapaa vaihtaa.

KANSAINVÄLISET KUVAUKSET

SUOMALAISET KUVAUSRYHMÄT ULKOMAILLA

Suomessa asetetut keinot tuotannon ympäristötavoitteiden saavuttamiseksi saattavat muuttua ulkomaille kuvaamaan siirryttäessä. Kohdemaata ei välttämättä mahdollista ekologisuutta siinä mittakaavassa, mitä toivottaisiin, ja tällöin tulisi pyrkiä vaikuttamaan asioihin mahdollisuuksien mukaan.

- Selvitä, onko tarjolla **paikallisia tai kansallisia eko-ohjeistuksia**.
- Harkitse mahdollisuuksien mukaan **paikallisen työvoiman käyttämistä**.
- **Huomioi mahdolliset kulttuurierot ekologisuudessa**. Kunnioita paikallista tapaa toimia, mutta pyri pitämään kiinni ympäristöarvoista ja suomalaisesta tavasta toimia. Hae parasta mahdollista toimintatapaa rakentavassa hengessä.
- **Ota mallia ja sovelle käytäntöön**, mikäli kohdemaan tuotannoissa toimitaan jollain osa-alueella ekologisemmin.

KANSAINVÄLISET KUVAUSRYHMÄT SUOMESSA

Ulkomaisten tuotantojen tekemisen tapa voi erota hyvin paljon suomalaisesta, jo valmiiksi suhteellisen ekologisesta tuotantotavasta. Jotta ekologisuuden voi linjata osaksi myös kv-tuotantoja, tärkeintä olisi avata keskusteluyhteys hyvissä ajoin ennen Suomeen saapumista.

- **Tiedustele tuotantojen kestävyystavoitteita** ja sovelle ne Suomeen sopiviksi. Mikäli tavoitteita ei ole, keskustele niiden asettamisesta ja tarjoa ratkaisuja.
- **Esitle modernia Suomea, joka hallitsee ympäristöasiat**, ja tarjoa sidosryhmiä, jotka ottavat kestävyuden huomioon.
- **Jaa tietoa tuotantotavoistamme** sekä kerro, kuinka suomalainen infrastruktuuri tukee kestävästä tekemisestä. Muista kertoa myös itsestään selvyksistä, kuten juomakelpoisesta hanavedestä ja pullopanttijärjestelmästä.
- **Huomioi kulttuurierot** ja kunnioita toisten tapaa toimia. Toimi itse esimerkkinä.

MAJOITUS

Kartoita majoitusvaihtoehtoja ja valitse toimija, jolla on ympäristötavoitteet ja mieluiten ympäristösertifikaatti. Jos ympäristömerkittyä majoitusta ei löydy, tiedustele majoituksen tarjoajalta esimerkiksi kierrättämisestä ja käytetystä energiamuodosta. Muista, että majoituksen etäinen sijainti voi tarkoittaa säästöjä majoituskuluissa, mutta samalla korkeampia päästöjä ja kustannuksia logistiikassa.

Vastuullisen matkailuyrityksen tunnistat esimerkiksi seuraavista sertifikaateista:

TEKNIikka

Teknisten osastojen konkreettisimmat ympäristöteot liittyvät energiaan. Sähkönkulutuksen pienentäminen, verkkovirran suosiminen fossiililla polttoaineilla toimivien perinteisten generaattoreiden sijaan sekä uusiutuvan sähkön käyttö ovat näistä tärkeimpiä.

Lisäksi tekniikan suhteen tulisi ajatella kuljetuksia ja niiden ympäristökuormitusta. Ekologisin ratkaisu on suosia kalustoautoissa EURO6-luokituksen autokantaa, tankata biodieselillä, optimoida ajoreitit ja kuljettaa mukana vain tarvittavaa kalustoa.

Koska toistaiseksi teknisten osastojen varsinaiseen ydintoimintaan on tarjolla rajallisesti ekologisempia ratkaisuja, esim. kierrätysmateriaalista valmistettua kalustoa, korostuu tuotannon yleisiin ekolinjauksiin sitoutumisen tärkeys: taloudellinen ajotapa, kimppekyydit, kierrätys jne.

Tekniikan parissa työskentelevät henkilöt ovat usein freelancereita, jotka tulevat mukaan tuotantoon vasta kuvausvaiheen alussa. Tämä korostaa ennakkosuunnittelun merkitystä: tuotannon ekologiset toteutusratkaisut tulisi aina esitellä siten, että niiden omaksuminen ja

käyttöönotto olisi mahdollista hektisten kuvausten keskellä.

Ammattilaisten työhön kuuluu pysytellä ajan tasalla kehittyvästä tekniikasta. Tuotannon johdon kanssa kannattaakin käydä keskustelua (taloudellisista) mahdollisuuksista testata uusia, ekologisempia innovaatioita käytännössä. Omaa kalustoa hankittaessa tulisi huomioida käyttöiän maksimointi sekä huolto- ja päivitystarpeet.

Kalustovuokraamot ovat yhteydessä kaikkiin alan tekijöihin ja heiltä kannattaa tiedustella ekokaluston lisäksi yleisistä toimintaperiaatteista: mitä tapahtuu vanhalle kalustolle, millaista kierrätystä harjoitetaan, käyttäkö vuokraamo uusiutuvaa energiaa? Vastuullinen kalustotalo voi inspiroida laajasti eri toimijoita mukaan kestävämpään toimintakulttuuriin.

VALO

- **Tiedustele kalustovuokraamolta**, minkälaisesta ekokalustosta heillä on tarjolla.
- **Suosi valaisussa LED-teknologiaa.** LEDeillä saavutetaan hyvä valoteho pienellä virrankulutuksella, niiden käyttö pienentää kalvojen kulutusta ja nopeuttaa valaisua kuvauspaikoilla. Monipuolisuutensa takia LEDit soveltuvat hyvin myös draamavalaisuun.
- **Harkitkaa tarvittavan keinovalon määrää** ja vallitsevan valon hyödyntämistä.
- **Käytä samoja kalvoja uudestaan** mahdollisimman pitkään. Selvitä tahoja, joilla voisi olla tarvetta käytetyille kalvoille.
- **Sammuta valot aina kun niitä ei käytetä.** (Poikkeuksena ovat HMI-valaisimet, joita ei tulisi sammuttaa vartin takia: syttyessään virranotto on kovimmillaan ja kaasupurkauslamppujen liiallinen sytytys ja sammutus rasittaa liikaa poltinta.)
- **Käytä verkkovirtaa aina kun mahdollista.** Pyri minimoimaan generaattorien tarve ja käyttö.

GENERAATTORIT

Polttomoottorigeneraattoreille on toistaiseksi olemassa vain vähän vaihtoehtoja, joten ensisijainen ekotoimi on välttää niiden käyttöä. Tämä ei aina ole mahdollista, joten käytettäessä:

- **Sammuta generaattori heti**, kun sitä ei tarvita.
- **Suosi EURO6-luokituksen generaattoreita** ja biodieselillä. Kiinnitä yleisesti huomiota generaattorin energiatehokkuuteen, äänihaittaan ja siihen, että laitteessa on katalysoitu hiukkassuodatin.
- **Tarkista kalustovuokraamolta olisiko saatavilla ekomalleja**, kuten akkugeneraattoria. Ota ympäristöystävällisempiä malleja testaukseen sitä mukaan, kun tekniikka kehittyy.
- **Pidä kirjaa käyttötunneista.**

KUVA

- **Haastakaa itsen kestävyteen jo suunnitteluvaiheessa.** Ilman että taiteellisuus kärsii, olisiko kokonaisuus toteutettavissa vähemmällä kalustolla? Pelkistäminen on usein myös ympäristöystävällisempää.
- **Älä anna digitaalisuuden sokaista:** Vaikka materiaalia voi ns. tallentaa loputtomasti, jokainen kuvattu minuutti kuluttaa energiaa, työryhmän aikaa ja vaivaa sekä tuottaa enemmän työtä leikkaamoon.
- **Sammuta kamera, mikäli se ei ole käytössä.** Varmista, onko kamerassa energiansäästötoiminnot.
- **Filmille kuvatessa, keskustele mahdollisuudesta tallentaa 3 perforaatiossa 4: n sijaan.** Lahjoita tai palauta ylijääneet filmit (short end).
- **Suosi lasisia filttäreitä ja suotimia,** niiden käyttöikä on pidempi kuin muovisten.
- **Hyödynnä kuvapankkeja,** mikäli ne ajavat asiansa projektin sisältövaatimuksiin nähden. Laajenna verkostoja myös paikallisiin kuvaajiin, joilta voi tilata kuvia.
- **Osta kalustoa aina tarpeeseen** ja huolehdi, ettei kalusto seiso hyllyllä. Käytä itse tai vuokraa ajoittain eteenpäin.
- **Pyri maksimoimaan kaluston ja sen käytön elinkaari.** Huolla kalustoa säännöllisesti. Vaikka teknologia kehittyi, tarkastele kriittisesti tarvetta ostaa ja käyttää aina uusimpia välineitä.
- **Kierrätä kaikki jätteet** asianmukaisesti (SER).

ÄÄNI

- **Suosi uuden akkuteknologian akkuja,** jotka näyttävät tarkemmin jäljellä olevan virran määrän. Näin akkujen käytön voi optimoida maksimiinsa ja mukana kuljetettavien akkujen määrä pienenee.
- **Käytä ladattavia paristoja,** kierrätä kertakäyttöiset paristot. Käytä volttimittaria, niin että puolityhjiä paristoja voidaan kierrättää jatkokäyttöön.
- **Laita pois päältä kalusto,** joka ei ole käytössä. Vaikkei virrankulutus olekaan suurta, se on silti virtaa.
- **Pidä kalusto siistinä.**
- **Mikäli keräät omaa äänikirjastoa,** tarjoa materiaalia aktiivisesti myös muille, varsinkin harvinaisempien äänien kohdalla. Äänipankkien aktiivisempi käyttö vähentää äänitilanteiden järjestämisen tarvetta.
- **Nosta keskusteluun se, että ekologisuu- tensa lisäksi sähköautot ovat myös hiljaisempia** eli oivia valintoja myös kamerasi eteen. Myös generaattoreiden kohdalla ekologisemmat vaihtoehdot palvelevat ääniosastoa.

LAVASTUS JA REKVISIITTA

Lavastus- ja rekvisiittaosaston kautta kulkevat mahdollisesti tuotannon suurimmat materiaalivirrat. Kiertotalouteen pyrkiminen, jätteen määrän ehkäiseminen ja syntyvien materiaalien kiertoon laittaminen ovat lavastuksen ja rekvisiittien tärkeitä ekotoimia, tuotannon mittakaavasta riippumatta. Parhaimmillaan visuaalisuus tukee sisällön tavoittelemaa ekologista viestiä.

- **Luo yhteistyökuviaita,** jotka edistävät kierrätystä.
- **Keskustelkaa etukäteen,** mitä suuntia kuvataan. Mitä isompi tuotanto, sitä suurempaa resurssien tuhlausta on lavastaa tiloja turhaan.
- **Suosi käytettyä ja kierrätettyä.** Lainaa ja vuokraa. Osta vain pakon edessä, varmista vaihto- ja palautusmahdollisuudet. Tee hankinnat mahdollisimman läheltä.
- **Tee harkittuja hankintoja.** Kiinnitä huomiota tuotteiden ja materiaalien alkuperään, eettisyyteen ja valmistustapaan: onko hankinta kestävä, pitkäikäinen ja helppo korjata? Onko tuotteella arvoa kierrätettynä? Miten tuote aikanaan hävietään?
- **Käytön jälkeen myy tai lahjoita tavarat,** materiaalit ja elementit takaisin kiertoon. Kartoita etukäteen tahojia, jotka voisivat hyötyä niistä, esim. alan oppilaitokset, toiset tuotannot, teatterit jne. Selvitä noutopalvelun mahdollisuus.
- **Varastoi järjestelmällisesti ja ylläpidä siisteyttä,** sillä toimiva ja selkeä varasto palvelee kaikkia. Tarkista varastot ennen kuin lähdet tekemään hankintoja.
- **Ota huomioon lavastuksen purkamisen jo suunnitteluvaiheessa** (hajotus, lajittelu, kierrätys). Suosi ruuveja, vältä liimaa ja nauloja.
- **Suosi materiaaleissa kasvipohjaisia ja vesiliukoisia maaleja,** tiivisteaineita ja lakkoja, luonnonmukaisena liuottimena tärpättiä sekä ekologisia spraymaaleja. Kiinnitä huomiota sertifikaatteihin, esim. puumateriaalissa FSC ja PEFC.
- **Valitse kuviin eläviä, mieluiten kotimaisia kasveja, vältä leikkokukkia.** Lainaa ja vuokraa. Jos ostat, pidä kasveista hyvää huolta ja laita ne kiertoon kuvausten jälkeen.
- **Suosi kuvissa ympäristöystävällisiä ja kotimaisia ruokia,** tutustu käsitteeseen [vesijalanjälki](#) (suosi esim. kotimaista omenaa appelsiiniin ja ohraa riisiin sijaan). Jos ruoka on vielä käyttökelpoista kuvausten jälkeen, hyödynnä se eteenpäin.
- **Vältä lastu- ja MDF-levyä,** turhaa muovia (varsinkin PVC, styrox, polyuretaani) sekä myrkyllisiä yhdisteitä (kuten formaldehydi, jota käytetään esim. liimana vaneri- ja lastulevyissä).
- **Käytä muovin sijaan pahvia ja kierrätettyjä materiaaleja** lattian suojaamiseen. Ripustuksessa, pakkaamisessa ym. suosi narua, avattavia eli uudelleenkäytettäviä nippusiteitä sekä ekoteippejä (ei liuottimia, kasvipohjaiset ja maatuvat raaka-aineet)
- **Älä käytä kamerasi edessä kertakäyttöprosseja** (astiat, muovipussit jne) tai edistä kertakäyttökulttuuria, ellei sisältö sitä erikseen vaadi.

PUVUSTUS

Pukusuunnitteluun kuuluu vaihtoehtojen testaus sekä suuret materiaalmäärät, joten ekologisuuden huomionti ennakkosuunnittelussa sekä vaatteiden ja materiaalien elinkaaren pitkittäminen ovat pukuosaston tärkeimpiä ekotekoja. Vaateteollisuuden kertakäyttöisyys asettaa myös omat haasteensa: tuotteiden valmistustavat voivat olla epäeettiset ja laatu heikkoa, joten olisi tärkeää priorisoida kotimaisia ja vastuullisia vaihtoehtoja.

- **Suosi käytettyä ja kierrätettyä**, selvitä lainaus-, vuokraus- ja leasing-mahdollisuudet.
- **Korjaa ja muokkaa vaatteita** käyttötarkoitukseen sopivaksi ja käyttöiän pidentämiseksi. Teettäessä huomioi vaatteen jatkokäyttö.
- **Osta vain, kun muut vaihtoehdot eivät ole mahdollisia.** Suosi kauppvoja ja brändejä, joilla on ympäristötietoutta tai sertifikaatti. Huomioi sama myös yhteistyökuvioissa. Mikäli kuvissa ollaan omista vaatteista, huomioi ympäristöllin-jaukset myös vaateohjeistuksissa.
- **Suosi luonnonmukaisia ja kestäviä materiaaleja** ja vältä keinokuituja ja öljypohjaisia materiaaleja.
- **Valitse pesula**, jolla on ekologisia ratkaisuja.
- Mikäli puvustuksen loppusijoitus on tuotantoyhtiön tilat, **nosta keskusteluun vaatteiden oikeaoppinen säilytys:** järjestelmällinen, siisti ja ilmava.
- **Älä pese vaatteita turhaan** vaan raikasta ne tuulettamalla ja pakastamalla. Valitse energiatehokas pyykinpesukone ja käytä ympäristöystävällisiä pesuaineita (ei hajusteita, fosfaatteja ja mikromuoveja), annostelee oikein ja noudata pesuohjetta.
- **Pyri siihen, ettei yksikään vaate päädy sekajätteeseen**, vaan kaikki vaatekappaleet ja materiaalit menevät kiertoon.
- **Harkitkaa ekologisuuden tuomista myös visuaaliseksi kriteeriksi.** Rakentakaa maailma ja ilme, jonka voi nähdä puhuvan kestävyuden puolesta - varsinkin tuotannossa, jonka sisältö liittyy ekologisuuteen.

MASKEERAUS

Lopputuloksen pysyvyys on tärkeää ammattilaismaskeerauksessa, sillä kuvauspäivät ovat usein pitkiä ja nopeitempöisiä. Käyttäjien herkkyydet ja mahdolliset allergiat vaikuttavat osaltaan tuotteiden valintaan.

- **Pyri suosimaan luonnonkosmetiikkaa** ja valitse niitä vähintäänkin hyväksi havaittujen, perinteisten tuotteiden rinnalle. Varsinkin ensimmäisen ekotuotannon kohdalla olisi tärkeää huomioida uusien ekotuotteiden testaus niin aikataulussa kuin budjetissa. Jaa tietoa kollegoille ja ota toimivat ratkaisut käyttöön.
- **Huomioi sertifioinnit**, cruelty free -merkinät, eettisyys ja kotimaisuus.
- **Suosi vähän pakattuja, kierrätettäviä ja uudelleentäytettäviä pakkauksia** sekä isompia tukkueria tuotteiden käyttöä huomioiden.
- **Ylläpidä tarpeiston siisteyttä ja järjestystä.** Vähennä veden käyttöä käyttämällä välineiden puhdistukseen palasaippuaa.
- **Vältä aerosoleja ja mikromuoveja** sekä pyri karsimaan kaikki kertakäyttötuotteet. Voisiko puhdistusliinat korvata kankaisilla, jotka voisi käyttää uudelleen?
- **Käytä parabeenitonta tekoverta.**
- **Suosi ekokampaamoja**, jotka toteuttavat esim. hiusvärjäykset kasviväreillä.
- **Huolehdi oikeaoppisesta jätteiden lajittelusta.** Jos lajittelupistettä ei ole, kuljeta kierrätettävät jätteet lokaatiosta pois muualla kierrätettäväksi.

CATERING

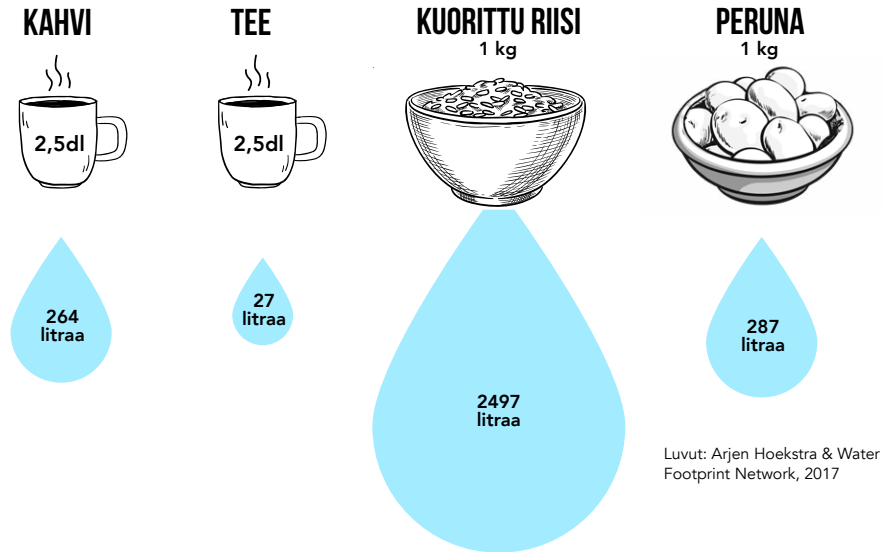
Cateringissa kestävyuden saavuttamiseksi löytyy lukuisia keinoja, mutta tekemisessä vallitsee harmillisen usein kertakäyttöisyyden kulttuuri. Käy läpi cateringin toteuttajan kanssa tuotannon ympäristötavoitteet. Huomioi kestävä cateringin vaikuttavuus, sillä se on osa-alue, johon kenen tahansa työryhmän jäsenen on helppo osallistua. Toteuta kestävyuden periaatteita myös toimistolla, kokoustarjoiluissa ja tapahtumissa.

- **Valitse kausipainotteista, kasvipohjaista ja paikallisesti tuotettua ruokaa.** Suosi kotimaista ja Reilua kauppaa (esim. kahvi, suklaa).
- **Pidä kasvisruoka- ja vegaanipäiviä.** Tällöin kiinnitä erityistä huomiota ruoan monipuolisuuteen ja maistuvuuteen, sillä mauton ruoka kääntyy itseään vastaan. Visuaalisuus lisää houkuttelevuutta.
- **Vähennä lihan ja maitotuotteiden käyttöä.** Linjastolla jätä liha viimeiseksi. Korvaa lihaa kestävästi kalastetuilla lähikalaloilla (esim. särki, silakka, ahven tai muikku).
- **Älä tee valintoja vain hinnan perusteella** vaan kiinnitä huomiota myös ravintoarvoihin ja laatuun. Ruoalla on iso merkitys työryhmän jaksamisen kannalta.
- **Tarkista kuvauslokaation fasilitteetit** hyvissä ajoin (juokseva vesi, keittiö, astiat, astianpesukone jne).
- **Suosi kestoastioita.** Edellytä kaikilta oman kestojuomapullon ja -kupin käyttöä sekä näiden nimeämistä. Huolehdi, että myös avustajat tietävät linjauksesta. Ohjeista paikka, missä astiat voi pestä itse.
- **Suosi muita materiaaleja kuin muovi,** jos kertakäyttöastioita ja -välineitä on pakko käyttää. Mikäli muovi on välttämättömyys, älä valitse kaikista jyrkevintä. Pidä kiinni kuppi per päivä per henkilö -linjauksesta ja nimeä kupit.
- **Ohjeista selkeästi lähin paikka oman pullon täyttämiseksi** ja tarjoa hanavettä kannuissa. Älä lotraa vettä, varsinkaan lämmintä.
- **Sammuta kahvinkeitin,** kun sitä ei käytetä. Hyödynnä termoskannuja. Käytä kesto-suodatin-ta tai valkaisu-mattomia suodattimia. Älä käytä kapselika-hvia.
- **Vähennä jätteen määrää:** hanki tarvikkeet isommissa erissä, vältä yksittäispakkauksia, korvaa folio ja muovikelmu esim. kannellisilla astioilla. Pidä kestopasseja aina mukanasi. Ohjeista ottamaan servettejä vain tarpeeseen ja harkitse kangasservettejä.
- **Jos cateringia ei toteuteta ostopalveluna,** vastuuhenkilöllä tulisi olla hygieniapassi.
- **Jos kuvauksissa on omatoiminen lounas,** selvitä etukäteen kestäviä vaihtoehtoja ja suositele niitä työryhmälle esim. callsheetissa.

Vastuulliset ruokatuotteet tunnista esimerkiksi seuraavista sertifiikaateista:

VESIJALANJÄLKI = VESIMÄÄRÄ, JOKA KULUU TUOTTEEN VALMISTAMISEEN.

Luvut: Arjen Hoekstra & Water Footprint Network, 2017

RUOKAHÄVIKKI

Suomalaisten kotitalouksien ruokahävikki vuodessa on 20-25 kg per henkilö*, mutta ongelmaa tulisi ehkäistä myös työpaikoilla. Eniten hävikkiin päätyy valmista ruokaa, leipää, hedelmiä ja vihanneksia. Poisheitetty ruoka tarkoittaa paitsi ruoan energian, myös koko ruoantuotantoketjun energiapanostusten hukkaamista.

- **Pyri arvioimaan tarvittavan ruoan määrä tarkkaan,** ettei sitä tilata tai valmisteta liikaa. Mikäli kuvausten aikana jotain jää toistuvasti syömättä, pienennä tarjoilumääriä.
- **Laadukas ja hyvänmakuinen ruoka** tulee todennäköisimmin syödyksi eikä hävikkiä synny.
- **Annostele ruokaa lautaselle** vain sen verran kuin jaksat syödä. Muista lautasmalli!
- **Keitä kahvia vain tarpeen/ käytön mukaan,** pidä silmällä menekkiä. Myös poisheitetty juoma on hävikkiä.
- **Hyödynnä pakastinta** mahdollisuuksien mukaan.
- **Jatkokäytä ylijäänyt ruoka** ja ruoka-aineet, esim. tee keitetyistä perunoista perunasalaattia ja ylijääneistä kasvisista smoothieta.
- **Laita ylijäämäruoka jakoon.** Kerro asiasta työryhmälle jo etukäteen, jotta he voivat varautua omin astioin. Vaihtoehtoisesti selvitä taho, joka ottaa ylijäämäruokaa vastaan.
- **Ole aina tarkkana hygienian ja kylmäketjun kanssa,** erityisesti jos jaat, lahjoitat tai jatkokäytät ruokaa. Kylmäsäilytystiloja tulisi olla riittävästi.

*Lähde: Luonnonvarakeskus

VIESTINTÄ

Ekologisuuden ympärille tulee rakentaa selkeä viestintäkokonaisuus. Muutos ei ole mahdollista, tai ainakin se on hankalampaa, jos kaikki eivät tiedä mitä tehdään, miksi ja miten.

- **Suunnittele etukäteen, kuinka ekologisuudesta viestitään läpi tuotannon** ja tiedosta tyyli: asioista tulisi viestiä käytännönläheisesti ja optimistisesti. Älä tuputa.
- **Laadi lyhyt ja ytimekäs kestävän tuotannon esittelyteksti:** mitä ollaan tekemässä ja mitä se tarkoittaa juuri tässä projektissa. Hyödynnä tekstiä viestiessä niin työryhmälle kuin sidosryhmille.
- **Kuljeta ekoteemaa mukana kaikissa tuotannon dokumenteissa.** Voisiko callsheetteihin lisätä päivän kestävyysanekdootin tai vaikkapa kasvisruokailun päästösäästöt?
- **Huomioi, että ekologisuus nostetaan aina tuotantopalaverien asialistalle.**
- **Ohjeista ekologisuuteen mahdollisimman selkeästi** ja näkyvästi niin kuvauksissa kuin toimistolla. Perusohjeiden lisäksi voitaisiinko projektissa pitää teemapäiviä tai -viikkoja, muistuttaa esim. ruokahävikin minimoimisesta tai lanseerata maanantai muovittomaksi?
- **Pyydä palautetta läpi projektin** ja reagoi kehitysehdotuksiin. Lopuksi järjestä uudenlaiseen toimintamalliin keskittyvä palautekeskustelu tai -kysely. Hyödynnä palaute seuraavaan projektiin.
- **Luokaa hashtag** ja tehkää #ekosetti näkyväksi myös ulospäin!
- **Kerro ekotoiminnasta tuotantoyhtiön kaikissa kanavissa.** Rakenna ekologisuus yhdeksi arvoksi yrityksen ydintoiminnalle!

JÄLKITUOTANTO

Jälkituotannon olennaisimmat ympäristöteot liittyvät sähköön, koska workflow on lähes poikkeuksetta digitaalinen. Leikkaus, äänisuunnittelu, efektointi, värimäärittely ja masterointi kuluttavat energiaa jokaisessa vaiheessa laiteketjuista tiedonsiirtoon ja palvelinten jäähdyttämiseen.

- **Työskentele uusiutuvan sähkön voimin.** Uusiutuvaan energiaan siirtyminen on jälkituotannon merkittävin ekoteko.
- **Pienennä sähkönkulutusta** esim. sulkemalla tietokone yöksi. Tutustu keinoihin parantaa **energiätehokkuutta**.
- **Pyydä sähköisesti olennaiset materiaalit,** kuten käsikset ja logsheetit.
- **Käytä online-pohjaista katselujärjestelmää** matalalla resoluutiolla, mutta vältä pilveen siirtämistä tavan vuoksi. Jos katselversiota ei ole tarpeen jakaa usealle henkilölle ja katselu tapahtuu ns. saman katon alla, hyödynnä olemassa olevia muistitikkuja sekä kovalevyjä.
- **Leikkaajana keskustele ennen kuvauksia ohjaajan kanssa,** mikä on aidosti tarpeellista materiaalia (esim. kuvataanko harjoitukset), sillä usein kaikki materiaali katsotaan aina läpi. Varsinkin useamman kauden tv-formaateissa turhan materiaalin syntymistä voi ennaltaehkäistä, mikä on iso säästö resursseissa tuotannon aiemmissa vaiheissa.
- **Seuraa sähkönkulutusta** pistokkeeseen kytkettävän sähkönkulutusmittarin avulla. Kaikista tuotannon vaiheista jälkityön energiankäyttö lienee helpoiten **seurattavissa ja tilastoitavissa**.
- **Jos jälkituotanto tapahtuu tuotantoyhtiön tiloissa,** noudata **toimiston** yleisiä ekolinjauksia.
- **Jos jälkituotanto tapahtuu erillisessä jälkituotantotalossa,** kerro tuotannon ekotoimintavoitteista ja kysy yrityksen ympäristöratkaisuja (uusiutuva energia, sertifioitu laitteisto jne).
- **Ota tavaksi poistaa säännöllisesti tarpeettomat materiaalit verkko- ja pilvipalveluista.** Tee sama ulkoisille kovalevyille, osta uusia kovalevyjä vain tarpeeseen.
- **Kierrätä elektroniikka asianmukaisesti.**

KESTÄVYYDEN SEURANTA JA RAPORTOINTI

Ekologisuuden seuranta ja raportointi ovat tärkeitä, koska niiden avulla voidaan arvioida tuotannon ympäristövaikutuksia, säilyttää tietoa ja hyödyntää sitä tulevaisuutta varten. Suomessa ei vielä toistaiseksi ole olemassa valmiita työkaluja tähän, mutta jo yksinkertaisilla tavoilla voi päästä alkuun.

- **Pidä kirjanpitoa käytetyistä resursseista sekä niiden säästymisestä.** Seuranta auttaa hahmottamaan paitsi ympäristökuormitusta, myös muutosten taloudellista järkevyyttä. Esimerkiksi: kuinka paljon kestoastioiden käyttö vähensi kertakäyttöastioiden ostomäärää sekä pienensi syntyvän jätteen määrää? Kerää tietoa projektikohtaisesti sekä tuotantoyhtiötasolla. Tiedon kerääminen pitkäjänteisesti on tärkeää, sillä kestävyys arviointi ei aina ole suoraviivaista ja nähtävissä lyhyellä aikavälillä.
- **Luo seurantatyökalu kaikille osastoille,** esim. excel. Mitä yksinkertaisempi se on, sitä todennäköisemmin sitä käytetään. Kerää enemmän vähän olennaista tietoa kuin paljon satunnaista sieltä täältä. Mahdollista kirjanpito pelkkien lukujen sijaan myös tekstimoodossa.
- **Ohjeista seurantatyökalun käyttö selkeästi** ja sovi realistinen sykli tiedon keräämiselle. Sitouta kirjanpitoon avaamalla miksi tietoa kerätään ja mikä on tiedon merkitys kokonaisuuden kannalta.
- **Kirjaa ylös kaikki ekologiset toimet.** Raportoi vain todelliset muutokset äläkä vertaa toimintatapaan, joka ei koskaan ole ollut käytössä: "Koska emme lennä yksityiskoneilla ulkomaille, toimimme ekologisesti."
- **Parhaimmillaan kestävyys toteutumista voidaan seurata mittaamalla.** Yksi käytetyimmistä indikaattoreista on hiilijalanjälki, mutta toistaiseksi Suomessa ei ole av-alalle tarkoitettua hiilijalanjälkilaskuria. Ulkomaiset laskurit eivät suoraan istu kotimaisiin tuotantoihin erilaisten parametrien ja kulttuurierojen takia (esimerkki Yhdysvalloista).

MARKKINOINTI, LEVITYS JA LANSEERAUS

Kaiken, mitä tuotannon ekologisuudesta puhutaan julkisuuteen, tulee perustua faktoihin. Niin kauan kuin Suomessa ei ole olemassa yksittäistä sertifiointia, joka valvoo ja todentaa av-tuotannon ekologiseksi, on vastuu asian viestinnästä tekijöiden harteilla.

- **Harkitse kestävyysasioiden ottamista osaksi markkinointisuunnitelmaa.** Varsinkin, jos ekologisuus on osa teoksen sisältöä, on luontevaa nostaa keskusteluun mukaan myös vastuullisempi tekoprosessi.
- **Viesti julkisuuteen projektin ekologisuudesta** sellaisten henkilöiden suulla, joilla on aitoa kiinnostusta ympäristöasioihin. Huomioi, että viherpesu kääntyy aina itseään vastaan, kerro vain aidoista saavutuksista.
- **Räätälöi ekosisältöä someen.** Huomioi kuluttajat ja fanit, jotka ovat erityisen kiinnostuneita teoksen syntyprosessista tai sisällön (eko)teemasta.
- **"Vältä krääsää"-mentaliteetti** pätee myös markkinointimateriaaleihin ja oheistuotteisiin. Sovi rahoittajien, tilaajien ja levittäjien kanssa onko niille aitoa tarvetta ja millaisessa mitta-kaavassa. Käytä luovuutta, mieli aineettomia vaihtoehtoja ja luo ilmiöitä.
- Mikäli promotuotteita hankitaan, **tee ekologisia ratkaisuja materiaalien ja jatkokäytön suhteen.**
- **Muista kestävyys elokuvan lanseerausvaiheessa aina kulkemisesta yöpymisiin.** Järjestä pressikiertue ekologisesti.

TUOTANNON YMPÄRISTÖKUORMITUSTA VOIDAAN HAHMOTTAA ESIM. SEURAAVIEN ASIoidEN KAUITTA:

- autotyypit sekä tankatun polttoaineen määrä ja laatu
- kaikki kulkuvälineet: kuljetet kilometrit, matkojen määrä, tarkoitus ja kohde
- majoitusöiden määrä
- syntyvän jätteen määrä jätelajeittain
- ostettu ruoka ja ruokahävikin määrä
- kertakäyttötuotteiden määrä
- eri osastojen käyttämät energiamuodot ja arvio kuluksista

LOPPUSANAT

Av-ala on perinteisesti omaksunut nopeasti uusimmat tekniset innovaatiot ja niiden mukana uudet työtavat. Siirtymä kestävämmän tuotantotavan kokonaisuuteen vaatii kuitenkin uudenlaista ponnistusta sekä tilannetta, jossa ympäristö on kaikille eri toimijoille yhteinen ja hyvin keskeinen arvo.

Hektisessä työssä on ammattitaitoa toimia niin, ettei mikään häiritse ja viivästyä työnte-koa. Ympäristöystävällisemmät toimintamallit vaativat pilotointia ja testausta, jotta niissä saavutetaan toimintavarmuus. Kokeilemisen aikataulullinen sekä taloudellinen mahdollis- taminen ovatkin haaste koko ammattikentälle tuotantoyhtiöistä tilaajiin, levittäjiin ja rahoit- tajiin. Muutokseen tarvitaan myös komissioiden, kuntien ja kaupunkien paikallista tukea. Olennaisen tärkeässä roolissa ovat työryhmät ja yksittäiset ihmiset, sillä kaikki muutos lähtee aina yksilöstä. Tuotanto kerrallaan voimme omaksua uusia toimintatapoja, mutta se vaatii lisää resursseja tekijöille eli ympäristökoulutus- ta, tutkimusta sekä eritoten rahoitusta ja aikaa. Lisäksi tarvitsemme uudenlaisia työkaluja, kuten hiilijalanjälkilaskurin, jotta tietoa voidaan kerätä

niin yksittäisissä tuotannoissa kuin systemaatti- sesti kansallisella tasolla.

Ekosetti-opasta pyritään päivittämään alan kehityksen myötä sekä kasvattamaan moni- puolisemmaksi kokonaisuudeksi. Jatkossa olisi luonnollista kehittää opas myös muotoon, joka palvelee niin kansainvälisiä yhteistyökumppa- neita kuin tuotantoja, jotka tulevat kuvaamaan Suomeen. Av-alamme kansainvälistyy ja maabrändimme on kasvussa, joten meillä on tilaisuus paketoita toimintatapamme, tieto- taitomme sekä nykyinen ja tuleva ekologinen osaamisemme myös muiden käyttöön. Voimme näin profiloitua edelläkävijöiksi ja hakea kilpai- luasemaa sekä samalla varmistaa, että koti- maassamme kuvattavat tuotannot noudattavat vastuullisuuden periaatteita.

Ekologisuus ja kestävä kehitys tulevat olemaan olennaisia tekijöitä kaikkien ammattialojen tulevaisuudessa eikä av-ala ole poikkeus. Tiimityöskentely on alamme ydin ja sen voimin voimme rakentaa ekologisuudesta kotimaisten tuotantotapojen uuden normin.

KESTÄVÄMPI AV-TUOTANTO LYHYESTI

Kestävä tuotanto on suunnitelmallinen kokonaisuus, joka tähtää tuotannon ympäristöhaittojen pienentämiseen. Siinä tuotannolle asetetaan kestävyystavoitteet, jotka otetaan aktiivisesti huomioon projektin kaikissa vaiheissa. Tavoitteista viestitään työryhmälle selkeästi, heidät otetaan mukaan suunnittelemaan tuotannon ekologista toteutusta sekä heille tarjotaan koulutusta ja tukea uusien toimintamallien käyttöönottamiseksi. Kokonaisuudesta tehdään seuranta- ja raportointia. Ideaalitalanteessa tuotannolla on erillinen ekokoordinaattori.

- **Matkalla ekologisempaan tuotantoon tarkastele kriittisesti** työnkuvasi kaikki vaiheet alusta loppuun: pura tekeminen pienempiin paloihin ja mieti, mitkä palaset voisivat olla ekologisempia. Tärkeintä on tarttua isoimpien epäkohtien korjaamiseen. Hehkuta jo ympäristöystävällisiä toimiasi, mutta rohkene myös haastaa itsesi: kuinka voisit kehittää toimintaasi vielä vihreämmä- si? Muista pitää myös maltti matkassa, älä ala muuttaa enempää kuin mihin resurssisi ve- nyvät. Yllättäviä tilanteita tulee aina vastaan, mutta pyri muistamaan ekologisuus myös hektisissä vaiheissa.
- **Käytä ekosähköä.**
- **Pidä mahdollisimman pitkään** ekologi- suutta yhtenä kuvauslokaation kriteerinä.
- **Pyri kiertotalouteen ja kierrätä.** Työsken- tele paperittomasti.
- **Ota haltuun uusimmat** ympäristöystävälli- set tekniset innovaatiot.
- **Hankinnoissa suosi paikallisia, kotimaisia ja sertifioituja tuotteita.** Huomioi jo ostaessa kierrätysmerkit ja valitse mieluiten se, josta **tiedät miten kierrätetään.**
- **Vältä uuden ostamista ja turhaa muovia.** Älä osta krääsää, panosta laatuun.
- **Liiku lihasvoimalla, julkisilla välineillä ja kimppekyydein.** Tarkastele kriittisesti matkus- tamisen ja varsinkin lentämisen tarvetta.
- **Käytä kestokassia ja -kuppia sekä omaa pulloa.** Suosi kotimaista, kausipainotteista kasvisruokaa, vähennä lihansyöntiä.
- **Huomioi ympäristöasiat myös sisällössä** ja pyri esittelemään kestävämpää maailmaa.
- **Harkitse kompensointia**, mutta älä turvaudu siihen ainoana ratkaisuna.
- **Kunnioita kaikkien ekotokeja.** Älä paasaa. Ole itse esimerkkinä.

